

Roztržená opona

Úvod

...

Modlitba

...

Velikonoce

Příští týden budeme slavit Velikonoce, nejdůležitější křesťanský svátek v roce. Připomínáme si ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Rád bych se přesunul do okamžiku, který si budeme připomínat příští pátek, tedy do chvíle Ježíšova ukřižování, a na začátek přečtu, jak to tenkrát bylo:

Matouš 27,45Od šesté hodiny nastala tma po celé zemi až do hodiny deváté. 46Kolem deváté hodiny zvolal Ježíš silným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“ To jest: „Můj Bože, můj Bože, proč jsi mne opustil?“ 47A když to uslyšeli někteří z těch, kdo tam stáli, říkali: „Ten člověk volá Eliáše.“ 48Jeden z nich ihned vyběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, připevnil na rákosovou hůl a dával mu pít. 49Ostatní však říkali: „Nech ho, ať uvidíme, jestli přijde Eliáš a zachrání ho!“ 50Ale Ježíš znovu vykřikl silným hlasem a vypustil ducha. 51A hle, opona svatyně se roztrhla ve dvě odshora až dolů a země se zatřásla a skály se roztrhly 52a hroby se otevřely a mnohá těla zesnulých svatých byla vzkříšena; 53když vyšli z hrobů po jeho vzkříšení, vstoupili do svatého města a ukázali se mnohým. 54Když setník a ti, kdo s ním střežili Ježíše, uviděli zemětřesení a to, co se stalo, velmi se ulekli a řekli: „Opravdu to byl Boží Syn!“

Čteme, že když Pán Ježíš umíral na kříži, stalo se plno podivných věcí. Například nastala tma – mimochodem dle dnešního času od poledne do třech hodin odpoledne – roztrhla se chrámová opona, nastalo zemětřesení, otevřely se hroby.

Pamatuji si dodnes, jak mě před už delší dobou zaujala jedna věc, a to ta opona. Tenkrát jsem si od rána říkal, kdyby tak byl pro jednoho mého kamaráda nějaký zvláštní důkaz toho, že Ježíš byl Boží Syn a pak když jsem večer četl tuto pasáž, tak jsem si říkal – ale to je přece ono! Musím se přiznat, že jsem tenkrát tenhle argument nijak nepoužil, nicméně pro mě je to dodnes něco úžasného. Máme o této události svědectví hned od třech autorů evangelií:

Matouš 27,50 Ale Ježíš znovu vykřikl silným hlasem a vypustil ducha. *51A* hle, opona svatyně se roztrhla ve dvě odshora až dolů...

Marek 15,37 Ježíš vydal mocný hlas a vydechl naposled. *38A* opona svatyně se roztrhla ve dvě odshora až dolů.

Lukáš 23,45 ... Opona svatyně se uprostřed roztrhla. *46A* Ježíš zvolal mocným hlasem: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“ Když to řekl, vydechl naposled.

Jan tuhle událost nezmiňuje, ale vidíme, že ostatní tři evangelisté to popisují jako událost, která nastala v okamžiku Ježíšovy smrti. A doopravdy to vnímám jako něco, co úžasným způsobem ukazuje na to, co Ježíš udělal pro všechny lidi.

Stan setkávání

Připomeňme si nejdříve, k čemu vlastně ona opona byla. Když Mojžíš vyvedl Izraelce jako Boží lid z Egypta, dával postupně Bůh na poušti instrukce, jak k němu přicházet. V Bibli v 2. Mojžíšově čteme, jak Mojžíš přinesl desky s desaterem přikázání. Pak čteme

Exodus 25,8 A ať mi udělají svatyni a budu přebývat uprostřed nich.

Bůh postupně dával instrukce, jak vše uspořádat. Izraelci měli nejprve vyrobit truhlu úmluvy, někdy se také říká archu úmluvy. To byla prostě truhla s kruhy na bocích, kterými se prostrčily tyče a na těch se ta truhla nosila. Do truhly přišla deska s desaterem, s připomenutím toho, co by člověk neměl porušovat. Desatero přikázání nám vlastně připomíná, co je před Bohem hřích – dává popis jak toho, co se Bohu nelíbí, tak popis toho, čím škodíme sami sobě. Ukazuje to na popis toho, proč nemůžeme být v Boží přítomnosti, v přítomnosti někoho, kdo svatý, kdo je zcela oddělený od hříchu. Proto to bylo něco tak významného, že to přišlo do truhly úmluvy. V té 25. kapitole čteme, jak přesně truhlu úmluvy zhotovit. Horní deska této truhly se nazývá slitovnice. Na slitovnici byli dva cherubové, tedy lépe řečeno takové dvě jejich sošky. Cherubové jsou andělé a vlastně o tomto druhu andělů čteme i při vyhnání Adama a Evy z ráje, s tím, že cherubové střežili přístup k ráji, přístup k Bohu. O truhle úmluvy čteme doslova:

Exodus 25,22 Tam se s tebou budu setkávat a ze slitovnice mezi dvěma cheruby, kteří jsou na truhle svědectví, s tebou budu mluvit o všem, co ti přikáží pro syny Izraele.

Slitovnice představuje místo smíření, symbolicky místo přebývání Boha na zemi. Odtud také Bůh hovořil s Mojžíšem.

Dostat se ale k truhle úmluvy nebo ke slitovnici nebylo za normálních podmínek jen tak. Bůh dále dal Mojžíšovi postupně instrukce k vybudování stanu setkávání či stanu úmluvy. Byl to vlastně chrám, který byl předobrazem kamenného chrámu v Jeruzalémě, který postavil král Šalomoun. Tento přenosný stanový chrám měl podobně jako kamenný chrám nakonec zhruba následující uspořádání:

- Představte si oplocený velký stan. Ten stan je svatyně. Před svatyní bylo nádvoří nebo předsíň. Stál tam oltář, kde se obětovalo, a bylo tam umyvadlo. Toto symbolizuje omytí od hříchu.
- Svatyně bylo místo, kde se na pozlaceném oltáři obětovalo kadidlo. Ve svatyni byl ještě stůl s předkladnými chleby a sedmiramenný svícen. Do tohoto prostoru mohli vstoupit jen kněží z řad Lévičů, tedy jen z jednoho rodu Izraelců, a i ti museli vstupovat do svatyně bosí. Svatyně symbolizuje změnu života, úctu k Bohu.
- Tou nejskrytější částí pak byla velesvatyně či se také říká svatyně svatých. V té byla truhla úmluvy. Truhla od určité doby obsahovala desatero, Áronovu hůl a manu. Jak už jsem říkal, na truhle byla slitovnice obklopená cheruby, a bylo to místo, kde přebýval Bůh a kde jasně vidíme nakládání s hříchem – i desatero i místo smíření.

Takto to tedy zhruba vypadalo v přenosném stanu setkávání a pak také v prvním Jeruzalémském chrámu. Jen pro úplnost dodám, že první Jeruzalémský chrám byl zničený při babylonském zajetí a pak při návratu z tohoto zajetí byl zbudovaný druhý obnovený chrám. Ten byl pak přestavěný a byl dále vylepšován a rozšiřován až do svého zániku. V době, kdy byl na zemi Ježíš, byl ve velesvatyni jen kámen, na kterém už ale truhla úmluvy nebyla.

O celém tomto uspořádání chrámu a věcech v jednotlivých částech by se dalo dále hovořit, je úžasné vidět, jak se pak jejich určení naplňuje s Novým Zákonem. Já bych se ale rád soustředil na oddělení velesvatyně. Mluvím o tom tak rozsáhle proto, abychom si spolu uvědomili, že přístup do chrámu, přístup k Bohu, nebylo jen tak něco.

Když se vrátíme k Mojžíšovi a Áronovi, tak Bůh postupně určuje, kdo jedině může přistoupit k do velesvatyně, původně tedy k truhle úmluvy, a jak. Postupně je třeba jít z nádvoří do svatyně a až poté do velesvatyně. Velesvatyně či svatyně svatých, tedy místo, kde přebýval Bůh, byla až na konci a byla oddělená od svatyně oponou, velkým závěsem. Do velesvatyně za tuto oponu mohl přijít jen velekněz, tedy jen jeden člověk, a to jen jednou do roka.

Bylo to na Jom kipur, na svátek smíření, který časově spadá zhruba do začátku našeho podzimu. Na tento svátek probíhá pokořování, přestává veškerá jiná činnost, není to tedy svátek velké radosti jako jiné židovské svátky. Dle tradice se během něj čtou různé žalmy,

kteřé volají k Bohu v zoufalství, jako třeba žalm 102, který jsme si četli dnes na začátku bohoslužby.

Říkali jsme tedy, že právě jen v tento jeden den mohl do velesvatyně, tedy za oponu, vstoupit jen jeden člověk, velekněz, tedy nejvyšší kněz. Ale ani to nebylo úplně jednoduché. Pro ten den se očišťoval vlastně celý Izrael. Velekněz se musel být ještě očištěn zvláště pro přinesení oběti do velesvatyně. Vše to vyžadovalo plno obětí – co životů a krve zvířat pro to bylo potřeba. Pro oběti byla předepsaná jen zvířata bez vady, aby byli všichni včetně velekněze dokonale připravení.

Ale bylo to doopravdy dokonalé? Bylo to něco, co kněží vykonávali dle instrukcí od Boha, tedy z tohoto pohledu to bylo určitě něco, co Bůh chtěl a co nějakým způsobem dobré bylo. Nevím, jak často na Izraelce a na kněží doléhala síla hříchu, když si někdy uvědomili, že za hřích se platí takovou spoustou krve. A sami si uvědomovali, že toto dokonalé není.

Protože když nastal den smíření, očištěný velekněz obětoval ve velesvatyni na znamení smíření s Bohem, tak co následovalo? Druhý den od rána opět znovu celoroční proces obětování. Vědomí oddělenosti od Boha, vědomí neskutečné svatosti Boha a také neobyčejná úcta před vstupem do velesvatyně.

Roztrhnutí opony

Snad to mé dlouhé povídání ukazuje, jak posvátná velesvatyně byla. Dostat se z nádvoří kolem obětního oltáře do svatyně a pak do svatyně svatých nebylo jen tak. Kdyby tam vstoupil někdo jiný než očištěný velekněz s obětí na svátek smíření, předpokládalo se, že by ho Boží přítomnost zabila. Poslední zábranou před vstupem do velesvatyně byla chrámová opona. Nešlo jen o nějakou bariéru pro vstup, ale i o to, že vnitřek velesvatyně byl skrytý – nešlo tam ani pohlédnout. A jen pro představu – dle historických pramenů měl poslední přestavěný chrám tuto oponu velkou asi 20 metrů na výšku. Opona byla z více vrstev a byla v podstatě neroztrhnutelná.

A teď si to představte. Obrovská opona, za níž může jen velekněz, protože je tam nějakým způsobem přítomný Bůh, se najednou roztrhne a odhalí vnitřek velesvatyně. To, že se opona při Ježíšově smrti roztrhla odshora v půli, ukazuje na Boží zásah, člověk by jí asi rozpáral jiným způsobem. Je to velmi silným důkazem toho, že tento obětní systém byl u konce. Asi si dovedete představit zděšení kněží v chrámu. Nevím, nakolik tam byli shromáždění na Velikonoce, tedy na svátek pesach, kdy se oslavovalo vyjití z Egypta, vyjití z otroctví ke svobodě. Určitě ale opona pro ně byla něco, co bylo více než cihlová stěna. Něco, co tam prostě vždy bylo jako něco, za čím je něco přitažlivého, ale také možná nebezpečného. Něco, co ukrývá neodhalitelné. A najednou každý vidí dovnitř. Možná kněží čekali, že tímto pohledem zemřou, ale byli zmatení tím, že jsou stále naživu. Jako

kdyby Bůh svatyni svatých a vůbec celý chrám opustil. Najednou se ocitají bez obvyklého rituálu přístupu a obětování Bohu. Jen podotknu, že chrám byl po zhruba 30 letech poté zničen a dnes už jako centrální místo uctívání Boha neexistuje, jsou jen židovské synagogy.

Tahle událost konce uctívání v chrámu ukazuje na oběť Ježíše Krista. Říkali jsme si, že předtím byl potřeba dokonale očištěný velekněz s dokonalou obětí v připravený den ve velesvatyni. Ale také víme, že jakákoliv snaha s těmito oběťmi a s pečlivým dodržováním zákona nakonec nepomohla nějakým konečným způsobem. Obětování včetně každoročního svátku nebralo konce.

Ale Pán Ježíš Kristus byl dokonalým knězem a také dokonalou obětí. Nikdo jiný než Bůh, nikdo stvořený, nemohl nic takového udělat. Nikdo jiný než Bůh nemohl přinést dokonalost v odstranění překážky k Bohu. Přesně toto čteme v listu Židům:

Židům 7,26 Takový velekněz byl pro nás vhodný: svatý, bezelstný, neposkvrněný, oddělený od hříšníků, ten, který se stal vyšším nad nebesa 27a který nemusí jako tamti velekněží denně přinášet oběti napřed za vlastní hříchy a potom za hříchy lidu, neboť to učinil jednou provždy, když obětoval sebe sama. 28 Neboť Zákon ustanovuje za velekněze lidi mající slabosti, ale slovo přisežného ujištění, které bylo dáno po Zákonu, ustanovuje Syna, který se stal dokonalým veleknězem na věčnost.

Když si toto vše uvědomujeme, můžeme reagovat jako onen setník na konci toho úseku, který jsem četl na začátku:

Matouš 27,54 Když setník a ti, kdo s ním střežili Ježíše, uviděli zemětřesení a to, co se stalo, velmi se ulekli a řekli: „Opravdu to byl Boží Syn!“

Evangelium

Co to pro nás znamená? Ježíš Kristus, když umíral na kříži, přinesl tu poslední oběť a zároveň jedinou oběť, která nás plně očišťuje od hříchu. Jako lidé hřešíme, děláme špatné věci, ať už jsou to špatné činy, špatné myšlenky, špatná slova, a často také hřešíme tím, že něco neuděláme. Bůh je bez hříchu, je svatý. Zároveň ale tak moc stojí o to, abychom mohli být navěky s ním – aby bylo možné být se svatým Bohem, je nutné nás od hříchu očistit. A Pán Ježíš Kristus právě takovou dokonalou očišťující oběť přinesl. Ta oběť byla Bohem přijata, Ježíš Kristus vstal po třech dnech z mrtvých. Každý z nás může být tímto způsobem od hříchu očištěný, jinak řečeno stát se před Bohem svatým. Stačí, když v tuto oběť za nás uvěříme, když tuto víru vyznáme. A pokud to někdo chce během dnešního dne udělat, řekněte to prosím Bohu. Můžete to říci i někomu dalšímu. To, jak se pak víra bude projevat v našem životě, je již jen důsledek tohoto kroku.

Přečtěme si takové shrnutí toho, co pro nás Ježíš Kristus vydobyl:

Židům 10,19 Když tedy, bratři, máme smělou důvěru, že smíme vstoupit do svatyně Ježíšovou krví, 20 cestou novou a živou, kterou nám otevřel skrze oponu, to jest skrze své tělo, 21 a když máme velikého kněze nad domem Božím, 22 přistupujme s opravdovým srdcem v plnosti víry, se srdcem očištěným od zlého svědomí a s tělem obmytým čistou vodou.

To samo o sobě je něco úžasného – můžeme přijít díky Pánu Ježíši Kristu plně očištěni k Bohu. Se svědomím a srdcem očištěným od všeho zlého. Uvědomujeme si, že Bůh nás vidí jako svaté? Žijeme s tímto vědomím, se smělou důvěrou, jak jsme si teď četli? Jsme za to vděční? Víme o tom, že už doopravdy nepotřebujeme nic dalšího pro přímý přístup k Bohu? Předpokládám, že ano, ale pokud jste jako já, tak si to musíme často připomínat.

Další význam roztržené opony

To, co jsem před chvílí řekl, znamená, že my můžeme přistoupit k Bohu – roztržená opona symbolizuje prostředníka Ježíše, již není oddělení od Boha pro ty, kdo věří v Ježíše Krista. Ale já bych chtěl říci ještě něco – a to, že to ale také platí naopak. Bůh už nepřebývá pro lidi jen na jednom místě na zemi, ale je tu pro všechny. Není jen pro očištěného velekněze ve svátek, není jen pro kněze, není jen pro Lévijsce, není jen pro Izraelce. Je pro všechny národy na Zemi, pro všechny lidi. Opona ukazovala na oddělení hříchem. Nyní ale nemusíme za oponu jen nakukovat, protože opona byla roztržená, a nabídka přijít k Bohu je tu pro každého.

Možnost být očištěný pro věčný život s Bohem je tu pro všechny. Pán Ježíš přichází, aby se s námi setkal, aby nám odpustil, aby nás očistil. My jsme teď chrámy, kde může přebývat Duch svatý. My teď můžeme sloužit Bohu našimi životy.

A jak Bůh přichází dnes k lidem? Používá si k tomu nás. Však také Pán Ježíš, když po své smrti a poté, co vstane mrtvých, říká

Matouš 28,19Jděte tedy a čiňte učedníky ze všech národů, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Duchu Svatého 20a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. Amen.

Bůh vyšel k nám, vyšel ze svatyně svatých do celého světa. Stojí o to být s námi a stojí o to být s dalšími lidmi a je to možné jen díky tomu, že prostřednictvím oběti Ježíše Krista můžeme být také svatí, tedy bez hříchu.

Jsou před námi Velikonoce. Tak až budeme v pátek, ale i jakýkoliv další den přemítat o tom, co si připomínáme, o tom, že Ježíš Kristus byl ukřižován a vstal z mrtvých, o tom, že opona oddělující Boha a lidi byla zrušená, přemýšlejme i o tom, že Bůh stojí o to jít k dalším lidem kolem nás.

A já nevím, jak jste k Bohu přišli vy – já mimo jiné tak, že mi o něm někdo řekl. Popravdě řečeno těch lidí, co mi o něm muselo říci, bylo docela dost. Bůh to se mnou neměl jednoduché, ale udělal toho prostřednictvím dalších křesťanů hodně. V jeden okamžik mi pak došlo, že Ježíš Kristus byl Boží Syn, stejně jako to došlo tomu setníkovi, a bylo to ve chvíli, kdy jsem si uvědomil, že bez Ježíšovy oběti nemám šanci před Bohem obstát. Bylo to ale poté, kdy jsem o Bohu slyšel od dalších lidí.

A jak jsme si četli ve velkém povolání, v tom, co Ježíš říká před svým odchodem do nebe, Bůh od nás očekává, že půjdeme k dalším lidem se zprávou o něm. Že budeme činit učedníky, křtít je a učit je zachovávat život dle toho. Tohle povolání není jen pro některé, třeba pro velekněze, ale je pro nás pro všechny. Koneckonců Ježíš zakončuje tuto výzvu slovy

Matouš 28, 20 A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.

Tak přeji nám všem, ať zpráva, že v přístupu k Bohu již není žádná opona a že Bůh vyšel sám k nám, může být zvěstována lidem kolem nás. Ať nám dá Bůh smělou důvěru i v tom ukazovat na Boha lidem kolem nás, ať dá Bůh lidem kolem nás milost a ať se Duch svatý může dotýkat jejich srdcí, a ať při tom můžeme vědět, že Pán Ježíš je s námi po všechny dny.

Modlitba

...